

భారత రక్షణ ఒప్పందాలు 2026: రష్యా మరియు అమెరికా సంస్థలతో కీలక ఒప్పందాలు

భారత రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖ శుక్రవారం ₹58 కోట్ల విలువైన రెండు కీలక రక్షణ ఒప్పందాలపై సంతకాలు చేసింది. ఇవి సైన్యం యొక్క వైమానిక రక్షణను మరియు నౌకాదళం యొక్క నిఘా సామర్థ్యాన్ని బలోపేతం చేస్తాయి.

1. రష్యాతో 'తుంగుస్కా' (TUNGUSKA) ఒప్పందం

- **సంస్థ:** రష్యాకు చెందిన JSC రోసోబోరాన్ ఎక్స్పోర్ట్ (Rosoboronexport).
- **విలువ:** ₹445 కోట్లు.
- **విభాగం:** భారత సైన్యం (Indian Army).
- **ముఖ్య ఉద్దేశం:** తుంగుస్కా ఎయిర్ డిఫెన్స్ మిస్సైల్ సిస్టమ్ కొనుగోలు.
- **సామర్థ్యం:** విమానాలు, డ్రోన్లు మరియు క్రూయిజ్ మిస్సైళ్లను ఎదుర్కొనే బహుళ-స్థాయి వైమానిక రక్షణ వ్యవస్థ. ఇది భారత్-రష్యా వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని మరింత బలపరుస్తుంది.

2. అమెరికాతో 'P-8I' నిర్వహణ ఒప్పందం

- **సంస్థ:** అమెరికాకు చెందిన బోయింగ్ ఇండియా డిఫెన్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (Boeing India).
- **విలువ:** ₹413 కోట్లు.
- **విభాగం:** భారత నౌకాదళం (Indian Navy).
- **కేటగిరీ:** 'బై ఇండియన్' (100% స్వదేశీ కంటెంట్తో).
- **ముఖ్య ఉద్దేశం:** నౌకాదళానికి చెందిన P-8I లాంగ్-రేంజ్ మారిటైమ్ రికనైసెన్స్ విమానాల డిపో-స్టాయి తనిఖీ మరియు నిర్వహణ (MRO).
- **ప్రాధాన్యత:** ఇది 'ఆత్మనిర్భర్ భారత్' మరియు 'మేక్ ఇన్ ఇండియా'లో భాగంగా దేశీయంగానే విమానాల మరమ్మత్తులు (Maintenance, Repair and Overhaul) చేపట్టడానికి దోహదపడుతుంది.

భారత్-అమెరికా తాజా వాణిజ్య చర్చలు: ముఖ్యాంశాలు

భారత్ మరియు అమెరికా దేశాల మధ్య 'మధ్యంతర వాణిజ్య ఒప్పందం' (Interim Trade Deal) తుది దశకు చేరుకున్నప్పటికీ, కొన్ని కీలక అంశాలలో ఇంకా ఏకాభిప్రాయం కుదరలేదు.

1. ప్రధాన అడ్డంకులు (KEY NEGOTIATION GAPS)

- **పప్పుధాన్యాలు (Pulses):** ఈ వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల విషయంలో భారత్ తన దేశీయ మార్కెట్‌ను రక్షించుకోవాలని చూస్తుండగా, అమెరికా తన ఉత్పత్తులకు భారత్‌లో ఎక్కువ ప్రవేశం (Greater Access) కోరుతోంది.
- **సుంకాల తగ్గింపు దశలు (Staging of Tariffs):** దిగుమతి సుంకాల తగ్గింపును వేగవంతం చేయాలని (Reduced Staging) అమెరికా ఒత్తిడి చేస్తోంది.

- **ఈ-కామర్స్ (e-commerce):** సాఫ్ట్వేర్ డౌన్లోడ్లు, డిజిటల్ మ్యూజిక్ వంటి ఎలక్ట్రానిక్ బదిలీలపై సుంకాల నిషేధాన్ని (Moratorium) భారత్ వ్యతిరేకిస్తోంది. అమెరికా మాత్రం ఈ నిషేధాన్ని శాశ్వతం చేయాలని కోరుతోంది.

2. అమెరికా వర్తక చట్టాలు & దర్యాప్తు (TRADE LAWS & PROBES)

- **సెక్షన్ 301 దర్యాప్తు (Special 301 Probes):** తయారీ రంగంలో అధిక సామర్థ్యం (Excess Capacity) మరియు బలవంతపు శ్రమ (Forced Labour) ఆరోపణలపై భారత్ సహా పలు దేశాలపై అమెరికా ఈ విచారణ చేపట్టింది.
- **సెక్షన్ 122 (Section 122):** బ్యాలెన్స్ ఆఫ్ పేమెంట్స్ (చెల్లింపుల శేషం) సమస్య తలెత్తినప్పుడు తాత్కాలికంగా సుంకాలు విధించే అధికారం ఇది ఇస్తుంది. దీని పరిమితి గరిష్టంగా 150 రోజులు మరియు 15% మించకూడదు.
- **IEEPA చట్టం:** 'ఇంటర్నేషనల్ ఎమర్జెన్సీ ఎకనామిక్ పవర్స్ యాక్ట్' (IEEPA) కింద గతంలో విధించిన సుంకాలు చెల్లవని అమెరికా సుప్రీంకోర్టు తీర్పునిచ్చింది.

3. ముఖ్యమైన పదజాలం (EXAM TERMINOLOGY)

- **Reciprocal Tariffs:** ప్రతిస్పందనగా విధించే సుంకాలు (ఒక దేశం విధిస్తే, దానికి బదులుగా మరో దేశం విధించేవి).
- **MOU/Interim Deal:** పూర్తిస్థాయి ఒప్పందానికి ముందు కుదుర్చుకునే తాత్కాలిక ఒప్పందం.
- **USTR (United States Trade Representative):** అమెరికా యొక్క ప్రధాన వాణిజ్య చర్చల విభాగం.

18వ బ్రిక్స్ (BRICS) సదస్సు - 2026: భారత్ ఆతిథ్యం

పశ్చిమాసియాలో ఉద్రిక్తతలు కొనసాగుతున్నప్పటికీ, 2026 బ్రిక్స్ అధ్యక్ష దేశంగా (Chair) భారత్ కీలక సమావేశాలకు సిద్ధమవుతోంది.

1. కీలక సమావేశాల షెడ్యూల్

- **బ్రిక్స్ విదేశాంగ మంత్రుల సమావేశం:** మే 2026 (న్యూ ఢిల్లీ).
- **18వ బ్రిక్స్ సదస్సు (18th BRICS Summit):** సెప్టెంబర్ 9-10, 2026.
- **వేదిక:** న్యూ ఢిల్లీ, భారత్.

2. సభ్య దేశాల విస్తరణ & భాగస్వామ్యం

ప్రస్తుతం బ్రిక్స్ 10 దేశాల కూటమిగా ఉంది. ఈ సదస్సుకు హాజరుకానున్న ప్రధాన దేశాలు:

- **స్థాపక/పాత సభ్యులు:** భారత్, రష్యా, చైనా, బ్రెజిల్, దక్షిణాఫ్రికా.
- **కొత్త సభ్యులు:** ఇరాన్, యూఏఈ (UAE), ఈజిప్ట్, ఇథియోపియా, ఇండోనేషియా.

3. ప్రధాన సవాళ్లు - ఏకాభిప్రాయ సాధన (CONSENSUS)

- **పశ్చిమాసియా సంక్షోభం:** ఇరాన్ మరియు యూఏఈల మధ్య భిన్నాభిప్రాయాల వల్ల సంయుక్త ప్రకటన (Joint Statement) విడుదల చేయడం భారత్ కు సవాలుగా మారింది.
- **భారత్ వైఖరి:** విభిన్న అభిప్రాయాలు ఉన్నప్పటికీ, అంతర్జాతీయ ఎజెండాపై చర్చించడానికి మరియు ఉమ్మడి కార్యాచరణను రూపొందించడానికి ఈ వేదికను ఉపయోగించాలని భారత్ భావిస్తోంది.
- **నేపథ్యం:** జూన్ 2025లో బ్రెజిల్ అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశంలో ఇరాన్ అణు కేంద్రాలపై దాడులను బ్రీక్స్ ఖండించింది.

పరీక్షల కోసం ముఖ్యమైన అంశాలు (EXAM POINTS):

అంశం	వివరణ
2026 బ్రీక్స్ చైర్	భారతదేశం
సభ్య దేశాల సంఖ్య	10

నేపాల్ నూతన ప్రధానమంత్రిగా బాలేంద్ర షా (BALEN SHAH)

1. రాజకీయ నేపథ్యం మరియు ఎన్నికలు

- **అత్యంత పిన్న వయస్కుడు:** నేపాల్ చరిత్రలోనే 35 ఏళ్లకే ప్రధాని అయిన అతి పిన్న వయస్కుడిగా బాలేంద్ర షా రికార్డు సృష్టించారు.
- **పార్టీ:** రాష్ట్రీయ స్వతంత్ర పార్టీ (RSP). ఈ పార్టీ ఎన్నికల్లో దాదాపు మూడింట రెండొంతుల మెజారిటీని సాధించింది.
- **నేపథ్యం:** వృత్తిరీత్యా స్ట్రక్చరల్ ఇంజనీర్ మరియు ప్రసిద్ధ రాపర్ (Rapper).
- **ఎన్నికల ఫలితం:** మాజీ ప్రధాని కె.పి. శర్మ ఓలీని ఆయన స్వస్థలంలోనే ఓడించి బాలెన్ ఘనవిజయం సాధించారు.

2. చారిత్రక సందర్భం (GEN Z నిరసనలు)

- గత ఏడాది సెప్టెంబర్ లో నేపాల్ యువత (Gen Z) చేపట్టిన భారీ నిరసనల వల్ల కె.పి. శర్మ ఓలీ ప్రభుత్వం పతనమైంది.
- అనంతరం మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి సుశీల కార్కీ నేతృత్వంలో తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పడింది.
- ఈ మార్పు నేపాల్ రాజకీయాల్లో 'తరాంతర మార్పు' (Generational Shift) కు సంకేతంగా నిలిచింది.

3. ఆర్థిక లక్ష్యాలు (RSP మేనిఫెస్టో)

రాష్ట్రీయ స్వతంత్ర పార్టీ వచ్చే ఐదేళ్లలో కింది లక్ష్యాలను నిర్దేశించుకుంది:

- **GDP వృద్ధి:** ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రస్తుతం ఉన్న \$45 బిలియన్ల నుండి \$100 బిలియన్లకు చేర్చడం.
- **తలసరి ఆదాయం:** \$1,500 నుండి \$3,000 కు పెంచడం.
- **ఉపాధి:** 1.2 మిలియన్ల (12 లక్షల) కొత్త ఉద్యోగాల సృష్టి.
- **విద్యుత్ ఉత్పత్తి:** 15,000 మెగావాట్లకు పెంచడం.

4. తక్షణ సవాళ్లు (MAJOR CHALLENGES)

- **పశ్చిమాసియా సంక్షోభ ప్రభావం:** గల్ఫ్ దేశాలలో సుమారు 10 నుండి 15 లక్షల మంది నేపాలీలు పనిచేస్తున్నారు. వారి రక్షణ మరియు రెమిటెన్స్ (విదేశీ నగదు) పడిపోకుండా చూడటం ప్రభుత్వానికి పెద్ద సవాలు.
- **ధరల పెరుగుదల:** ఇంధనం మరియు వంటగ్యాస్ ధరల పెరుగుదల, పర్యాటక రంగంపై దెబ్బ.
- **విదేశీ విధానం:** భారత్, చైనా మరియు అమెరికా దేశాల మధ్య వ్యూహాత్మక సమతుల్యతను పాటించడం.

సుధా రఘునాథన్: గౌరవ పురస్కారాలు మరియు విశేషాలు

ప్రఖ్యాత కర్ణాటక సంగీత విద్వాంసురాలు **సుధా రఘునాథన్** గారికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన పురస్కారాలు మరియు ఘనతల వివరాలు:

కర్ణాటక సంగీత రంగంలో దాదాపు ఐదు దశాబ్దాలుగా విశేష సేవలు అందిస్తున్న సుధా రఘునాథన్ గారు ఇటీవల 'ది హిందూ లైఫ్ టైమ్ అచీవ్ మెంట్ అవార్డు' (The Hindu Lifetime Achievement Award) అందుకున్నారు.

1. ప్రధాన పురస్కారాలు (KEY AWARDS)

- **పద్మ భూషణ్ (2015):** భారత ప్రభుత్వం నుండి లభించిన ప్రతిష్టాత్మక పౌర పురస్కారం.
- **సంగీత నాటక అకాడమీ అవార్డు (2022):** ప్రదర్శన కళలలో అత్యున్నత గుర్తింపు.
- **సంగీత కళానిధి:** మ్యూజిక్ అకాడమీ (చెన్నై) వారిచే ప్రదానం చేయబడింది.
- **ది హిందూ లైఫ్ టైమ్ అచీవ్ మెంట్ అవార్డు:** ఇటీవల అందుకున్న పురస్కారం.

2. అరుదైన ఘనత (KEY DISTINCTION)

- **లెజెండరీ గాయని ఎం.ఎస్. సుబ్బలక్ష్మి తర్వాత ఐక్యరాజ్యసమితి (United Nations) లో ప్రదర్శన ఇచ్చిన ఏకైక కర్ణాటక సంగీత విద్వాంసురాలు సుధా రఘునాథన్.**

కేంద్ర బడ్జెట్ 2026-27: SEZ సంస్కరణలు - ముఖ్యాంశాలు

భారతదేశ ఎగుమతులను ప్రోత్సహించడానికి మరియు ప్రపంచ పోటీతత్వాన్ని పెంచడానికి కేంద్ర బడ్జెట్ 2026-27లో ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళ్లకు (Special Economic Zones) సంబంధించి కీలక ప్రకటనలు వెలువడ్డాయి.

1. బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలు & కొత్త నిర్ణయాలు

- **DTA విక్రయాలపై రాయితీ:** SEZలలోని తయారీ యూనిట్లు తమ ఉత్పత్తులను దేశీయ మార్కెట్ (Domestic Tariff Area - DTA)లో రాయితీ సుంకంతో (Concessional Rate of Duty) విక్రయించుకోవడానికి ఒకేసారి (One-time) వెసులుబాటు కల్పించారు.
 - **పరిమితి:** ఎగుమతి చేసే పరిమాణానికి అనుగుణంగానే ఈ విక్రయాలు ఉండాలి.
 - **లక్ష్యం:** ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని (Capacity Utilisation) పెంచడం.
- **సెమీకండక్టర్ రంగానికి ప్రోత్సాహం:** జూన్ 2025 సవరణల ప్రకారం, గుజరాత్లోని **సనంద్**, కర్ణాటకలోని **ధార్వాడ్**లలో సెమీకండక్టర్లు మరియు ఎలక్ట్రానిక్ విడిభాగాల తయారీ కోసం ప్రత్యేక SEZలను ఏర్పాటు చేశారు.
- **ఊక్నాలజీ మద్దతు:** SEZలలో క్లౌడ్ (Cloud) మరియు డేటా సెంటర్ కార్యకలాపాలకు పన్ను రాయితీలను పొడిగించారు.

2. SEZల ప్రస్తుత స్థితిగతులు (AS OF FEB 28, 2026)

- **నోటిఫైడ్ SEZల సంఖ్య:** 368.
- **పెట్టుబడులు:** ₹7.86 లక్షల కోట్లు (డిసెంబర్ 2025 నాటికి).
- **ఉపాధి:** 31.73 లక్షల మందికి పైగా ఉపాధి లభిస్తోంది.
- **ఎగుమతుల వృద్ధి:** 2025-26లో (డిసెంబర్ వరకు) ₹11.70 లక్షల కోట్ల ఎగుమతులు జరిగాయి. ఇది గత ఏడాదితో పోలిస్తే 32.02% వృద్ధి.

3. SEZల చరిత్ర మరియు విధాన పరమైన చట్రం

- **ఆసియాలోనే మొదటి ఎగుమతి ప్రాసెసింగ్ జోన్ (EPZ):** 1965లో గుజరాత్లోని కాండ్లాలో ఏర్పాటైంది.
- **SEZ పాలసీ:** ఏప్రిల్ 2000లో ప్రకటించబడింది.
- **SEZ చట్టం:** 2005లో ఆమోదించబడి, ఫిబ్రవరి 10, 2006 నుండి అమలులోకి వచ్చింది.
- **నియంత్రణ:** డెవలప్ మెంట్ కమిషనర్లు (Development Commissioners) వీటి కార్యకలాపాలను పర్యవేక్షిస్తారు. సింగిల్ విండో క్లియరెన్స్ సౌకర్యం అందుబాటులో ఉంటుంది.

4. కీలక సాంకేతిక పదకోశం (TERMINOLOGIES FOR EXAMS)

- **DTA (Domestic Tariff Area):** SEZ ప్రాంతం మినహా మిగిలిన భారతదేశ భూభాగం. SEZ నుండి DTAకి వచ్చే వస్తువులను దిగుమతులుగా పరిగణిస్తారు.
- **NFE (Net Foreign Exchange):** SEZ యూనిట్లు తాము చేసే ఎగుమతుల విలువ, దిగుమతుల విలువ కంటే ఎక్కువగా ఉండాలి (Positive NFE).
- **Zero Rated Supplies:** SEZలకు చేసే సరఫరాలపై IGST చట్టం 2017 ప్రకారం జీరో రేటింగ్ వర్తిస్తుంది.

